

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عنوان: دوره کوتاه آموزشی

نحوه نگارش علمی فرایندهای جشنواره شهید مطهری

تالار امام رضا(ع) دانشکده پزشکی : ساعت ۸- ۱۰ - ۵شنبه ۹۵/۹/۴

مجریان: دکتر آرش بیرقی، دکتر اکبری ، دکتر مکارم
(معرفی مجریان)

دکتر مکارم

جدول برنامه

- ۱- معرفی برنامه و بیان کلیات برنامه (دکتر مکارم) ۱۵ دقیقه
- ۲- چگونگی نگارش یک فرایند آموزشی (دکتر آرش بیرقی) ۱۵ دقیقه
- ۳- ارزیابی فرایند آموزشی (دکتر اکبری) ۳۰ دقیقه
- ۴- ارائه تمرینی از چگونگی ارزیابی یک مورد دانش پژوهی آموزشی و نمونه های ناقص Scholarship (دکتر مکارم) ۱۵ دقیقه
- ۵- بحث عمومی همکاران شرکت کننده و مجریان (دکتر بیرقی - دکتر اکبری - دکتر مکارم) ۴۵ دقیقه

فرایند

- وقایع و روابط پویا، جاری، مستمر و پیوسته و در حال تغییر است.

– حرکت و پویائی یکی از مشخصه های بارز فرایند است که بر اثر تعامل دائم اجزاء و متغیر های موجود در آن صورت می گیرد.

- یادگیری یک فرایند است؟ بر اثر تعامل دائم فرد با محیط همیشه و در همه حال به طور پیوسته و مستمر صورت می گیرد.

فرآیند آموزشی:

- کلیه فعالیت های مرتبط با **یاددهی - یادگیری** که توسط
اعضاء هیات علمی، دانشجویان یا کارکنان نظام سلامت
جهت بهبود کیفیت و برون ده یادگیری در عرصه آموزش
علوم پزشکی انجام گرفته و استمرار دارد.

محور های یک نظام آموزشی و پژوهشی پویا و بالنده: آموزش، پژوهش و ارائه خدمت

- هدف کلی از دانش پژوهی آموزشی (Scholarship of Teaching) :
قدم برداشتن به سمت مستند سازی ، ارزیابی دقیق و
منصفانه و امتیاز دهی آن دسته از فعالیت های
نوآورانه و دانش پژوهی اعضای محترم هیات علمی
در زمینه آموزش علوم پزشکی است.

• اهداف اختصاصی دانش پژوهی آموزشی:

۱. ترغیب اعضای محترم هیات علمی به نظامدار نمودن فعالیت های آموزشی خود

۲. آشنا سازی اساتید محترم با فعالیت های آموزشی نوآورانه و ارزیابی فعالیت های آموزشی در زمینه دانش پژوهی

هدف از برگزاری جلسه کوتاه امروز: پاسخ به برخی از نیازهای تعدادی از همکاران در نوشتن و مستند سازی فرایند های آموزشی آنها است.

تاریخچه

- Boyer and Rice: data gathered in early 1989 from more than 5,000 faculty members at all types of higher learning institutions.
 - Over 70% of the faculty said that their interests lay in teaching
 - More than 60% also concluded that “teaching effectiveness should be the primary criterion for promotion”

تاریخچه

در سال ۱۹۹۰ Ernest Boyer بیان داشت که آموزش عالی دستخوش و تحت تاثیر واژه قدیمی آموزش در مقابل پژوهش قرار گرفته درحالیکه واژه “scholarship” دارای وسعت معنایی زیادی است.

این واژه ۴ مفهوم همپوشان دارد: **discovery**, scholarship of
integration,
application,
teaching

این واژه بخوبی جا افتاد ولی از ابتدا سنجش کیفیت در آن با نارسائی و ضعف روبرو بود.

Scholarship of Teaching

- استاد با استفاده از توان مندی های ذهنی و تجارب عالمانه خود عرصه های دانش را به صورت **خلاقانه، آگاهانه، و منظم** به پیش می برد و یا آن را دچار دگرگونی و تغییر می نماید.

Scholarship of Teaching

- آموزش و کلیه فعالیت هایی که منجر به یادگیری می شوند می توانند در حوزه دانش پژوهی قرار گیرند.
- برای آن که آموزش به عنوان یک فعالیت دانش پژوهی پذیرفته شود باید قابل ارزیابی باشد.

دستورالعمل معادل سازی و محاسبه امتیازات دانش پژوهی آموزشی در ماده ۱ آئین نامه ارتقاء

مصوب هیئت ممیزه مرکزی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

به منظور تبیین مصادیق و نحوه امتیاز دهی فعالیتهای دانش پژوهی آموزشی (موضوع بند ۶-۱ آیین نامه ارتقای اعضای هیات علمی دانشگاهها) دستورالعمل زیر ارائه می گردد.

بند ۶-۱ آیین نامه ارتقا: دانش پژوهی آموزشی Scholarship of teaching

الف- تدوین استانداردها و برنامه های آموزشی کشوری در دوره های آموزشی مختلف با تایید دبیرخانه های ذیربط معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تا ۱۵ امتیاز شامل موارد زیر:

۱- برنامه ریزی آموزشی یک رشته تحصیلی

۲- بازنگری برنامه یک رشته تحصیلی

۳- تدوین استاندارد های یک رشته تحصیلی

۴- برنامه ریزی راهبردی یک رشته تحصیلی

۵- مشارکت فعال در طراحی برنامه تحول و نوسازی نظام آموزش علوم پزشکی کشور

۶- مشارکت فعال در طراحی برنامه های ملی به منظور ارتقاء جایگاه اخلاق و معنویت در علوم پزشکی

تبصره یک: کلیه شرکت کنندگان بر حسب میزان مشارکت می توانند از این امتیاز برخوردار باشند.

میزان مشارکت هر فرد را دبیرخانه مربوطه تعیین می نماید.

تبصره دو: حداکثر امتیاز قابل محاسبه از این بند در زمان ارتقاء ۱/۵ امتیاز برای هر نفر به ازای هر برنامه یا رشته

تحصیلی می باشد.

تبصره سه: شرط اعطای امتیاز، تصویب برنامه در مراجع ذیربط خواهد بود.

بکارگیری روش های نوین در برنامه ریزی ، اجرا ، و ارزیابی
فعالیت های آموزشی با ارائه مستندات آن تا سقف ۲۰ امتیاز به شرح
زیر منظور می گردد :

- ارائه و اجرای طرح دوره (Course plan) هر دوره ۵/۰ امتیاز تا سقف
۲ امتیاز

- ارائه و اجرای طرح درس (Lesson Plan) برای هر درس ۱/۰ امتیاز
تا سقف ۱ امتیاز

- منظور از اجرای برنامه های جدید ، اجرای طرح های جدید در دوره های
آموزشی در دانشگاه مربوطه می باشد .

- ارائه و اجرای طرح دوره های جدید (که می تواند به صورت آموزش
الکترونیکی باشد) که شامل آموزش مداوم جامعه پزشکی ، آموزش اساتید ، و
آموزش ضمن خدمت کارکنان سلامت نیز می باشد، به ازای هر دوره ۵/۰
امتیاز تا سقف ۱ امتیاز نیز می باشد .

محاسبه مصادیق این بند و نحوه امتیاز دهی:

مصادیق	امتیاز هر مورد	سقف امتیاز
اجرای روش های جدید تدریس (اعم از نظری ، عملی ، و عرصه های بالینی و درون جامعه)	۰/۵ امتیاز برای هر واحد درسی یا ۱۷ ساعت آموزش	۴ امتیاز
تولید و بکارگیری مواد آموزشی و کمک آموزشی (از جمله فیلم ، محتوای الکترونیک ، خودآموز ، مولتی مدیا ، دستورالعمل های عملکرد بالینی ، راهنمای مطالعه ، آموزش از راه دور ، جراحی زنده و ...) در تدریس	۰/۵ امتیاز برای هر مورد یا واحد درسی (بر حسب نوع ماده تهیه شده)	

طراحی و اجرای روش های نوین ارزیابی فراگیران ، اعضای
هیات علمی ، و دوره های آموزشی هر مورد **۱ امتیاز** تا سقف **۳**
امتیاز

ارزیابی فعالیت های فوق براساس اصول علمی ارزشیابی دانش پژوهی (۶معیار Glassik) و توسط **EDC** هر دانشگاه انجام میشود.

تبصره ۱: در صورت عدم تحقق معیار های ۵ و ۶ گلاسیک امتیاز هر فعالیت حد اکثر تا ۷۰٪ امتیازات جداول فوق محاسبه می شود.

ضمناً، این محتواها و فعالیتهای آموزشی می تواند در جشنواره آموزشی شهید مطهری در هر سال مورد ارزیابی قرار گرفته و امتیاز کسب خواهند نمود.

حوزه های مختلف فعالیت های آموزشی

- تدریس (Teaching)
- برنامه ریزی آموزشی (Curriculum development)
- راهنمایی و مشاوره (Advising and mentoring)
- مدیریت آموزشی (Education leadership and administration)
- ارزیابی فراگیران (Learner assessment)

حوزه های دانش پژوهی :

- یاد دهی و یادگیری
- برنامه ریزی آموزشی
- راهنمایی و مشاوره
- مدیریت و رهبری آموزشی
- ارزیابی فراگیران

دانش پژوهی در آموزش را چگونه نهادینه کنیم؟

- هدف کلی: ارتقاء کمی و کیفی فعالیت های دانش پژوهی
اعضاء هیات علمی دانشگاه

اهداف اختصاصی:

- ایجاد انگیزش و توانمند سازی اعضای هیات علمی دانشگاه جهت انجام فعالیت های دانش پژوهی آموزشی
- ارزیابی قدم به قدم و ترغیب کننده مدارک دانش پژوهی آموزشی اعضای هیات علمی
- توانمند سازی مسئولین اجراء و ارزیابی کننده فعالیت های دانش پژوهی آموزشی

ضرورت ارزیابی دانش پژوهی

■ در صورتی که بخواهیم مفهوم بسط یافته دانش پژوهی را در حیات آکادمیک مؤسسات آموزشی وارد کنیم لازم است بتوانیم با معیارهای مشخص و ثابتی اشکال مختلف آن را مورد ارزیابی قرار دهیم.

Simpson DE, Fincher RM. Making a case for the teaching scholar.
Acad Med 1999;74: 1296–9.

معیارهای ارزیابی دانش پژوهی آموزشی (scholarship)

■ نماد فعالیت های دانش پژوهی به طور ویژه تولید محصولی است که به صورت گسترده در اختیار سایرین قرار داده می شود و مورد نقد و ارزیابی قرار می گیرد.

■ ویژگی بارز فعالیت های دانش پژوهی، ارائه آن به سایرین است.

■ برای آن که فعالیتی به عنوان دانش پژوهی در نظر گرفته شود لازم است که با دیگران در میان گذاشته شود و توسط آن ها مورد نقد قرار گیرد.

معیار های ارزیابی دانش پژوهی

■ شش معیار زیر در ارزیابی تمام اشکال دانش پژوهی مورد استفاده قرار می گیرند:

□ دارا بودن اهداف مشخص

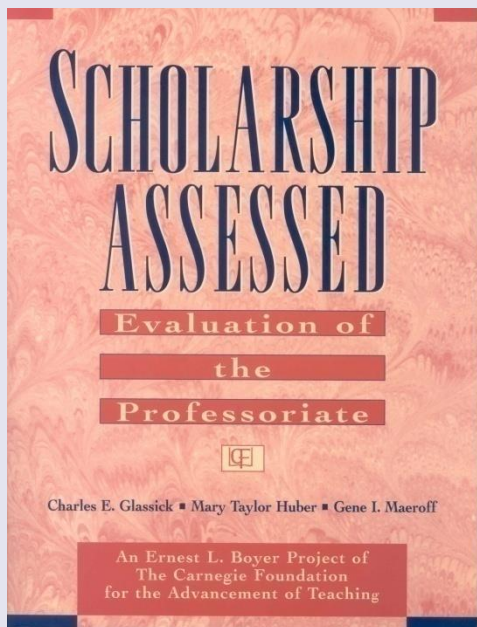
□ کسب آمادگی کافی

□ استفاده از روش مندی مناسب

□ نتایج قابل توجه

□ ارائه مؤثر

□ بازبینی نقادانه

Glassick et al. Scholarship Assessed: Evaluation of the Professoriate. San Francisco, CA: Jossey-Bass; 1997

مقایسه معیارهای گلاسیک و دانش پژوهی

آموزش، با پژوهش، های آموزش،

کاربرد شش معیار ارائه شده توسط گلاسیک و همکاران برای ارزشیابی دانش پژوهی اکتشاف و آموزش

معیار گلاسیک	دانش پژوهی اکتشاف	دانش پژوهی آموزشی
دارا بودن اهداف مشخص	روشن بودن هیپوتز، مهم بودن سؤالات پژوهش	اهداف مشخص، قابل اندازه گیری، و قابل دستیابی
کسب آمادگی کافی	دانش مناسب، توانایی گردآوری منابع ضروری	دانش به روز، شناسایی و سازماندهی مقدار و سطح مناسبی از مواد آموزشی متناسب با اهداف
استفاده از روش مناسب	روش مطالعه پیشنهادی پاسخگوی سؤالات است، تحلیل آماری مناسب	انتخاب روش آموزش مناسب برای رسیدن به اهداف تعریف شده انتخاب روش مناسب برای ارزیابی پیامدها
نتایج قابل توجه	هیپوتز ارزیابی و قبول یا رد می شود	اندازه گیری کیفیت یا تأثیر ارائه نشان دادن دستیابی فراگیران به اهداف آموزشی
ارائه مؤثر	منتشر کردن یا ارائه عمومی مطلب	قرار دادن فرآیند یا نتایج بدست آمده در اختیار همکاران
بازبینی نقادانه	تعمق نقادانه بر روی نتایج بدست آمده برای هدایت پژوهش های آتی	تحلیل نقادانه فعالیت های آموزشی که منجر به تغییر یا بهبود شود

دارا بودن اهداف مشخص

■ فرد دانش پژوه باید اهداف خود را از فعالیت های صورت گرفته به وضوح بیان کند.

☐ آیا هدف اصلی به وضوح بیان شده است؟

☐ آیا اهداف بیان شده واقع بینانه و قابل دسترسی هستند؟

☐ آیا موضوع مورد پرسش در زمینه مربوطه مهم است؟

کسب آمادگی کافی

- آگاهی از فعالیت های قبلی صورت گرفته در زمینه مورد نظر
- داشتن مهارت های لازم برای انجام فعالیت
- از پیش فراهم کردن منابع مورد نیاز آن فعالیت

استفاده از روش مندی مناسب

■ دانش پژوه باید

□ از روش مناسب برای انجام فعالیت بهره بگیرد

□ آنها را به صورت مؤثری به کار بندد

□ در موارد لزوم بر حسب نیاز آنها را تغییر دهد.

■ در عین حال

□ انعطاف پذیری و حتی در صورت نیاز طراحی مجدد فعالیت

نتایج قابل توجه

■ نتایج باید به دانش در آن حوزه بیافزایند، باعث تحریک یادگیری شوند، و یا مشکلی را در خارج از حوزه دانشگاه حل کنند:

□ آیا دانش پژوه به اهداف خود دست یافته است؟

□ آیا فعالیت صورت گرفته در نهایت منجر به افزودن مطلبی به دانش موجود در آن زمینه شده است؟

□ آیا فعالیت صورت گرفته افق های جدیدی برای بررسی و مطالعه بیشتر ایجاد نموده است؟

ارائه مؤثر

■ یک فعالیت دانش پژوهی هر قدر هم که برجسته و درخشان باشد در صورتی که به دیگران ارائه نشود به اتمام نرسیده است.

□ آیا دانش پژوه از شیوه مناسب و مؤثری برای ارائه نتایج کار خود بهره جسته است؟

□ آیا برای در میان گذاشتن فعالیت خود با گروه هدف خود از ابزارها و محیط های مناسب استفاده کرده است؟

□ آیا دانش پژوه پیام خود را به روشنی و یکپارچگی لازم ارائه کرده است؟

بازبینی نقادانه

- تعمق و تفکر دانش پژوه در مورد فعالیت صورت گرفته
- استفاده از دیدگاه ها و نظرات دیگران در زمینه آن فعالیت
- درس گرفتن از این اقدامات در جهت بهبود بخشیدن به فعالیت خود
- استفاده از نتایج آن ارزیابی ها برای بهبود فعالیت های آتی است .

آموزش مبتنی بر دانش و دانش پژوهی آموزشی

■ آموزش برجسته (excellence in teaching):

□ ارائه آموزش با کیفیت و کمیت برجسته

■ آموزش با رویکرد عالمانه (scholarly teaching):

□ یک رویکرد نظام مند و آگاهانه با استفاده از دستاوردهای موجود در جامعه آموزش

■ دانش پژوهی آموزشی (scholarship of teaching):

□ مجری منابع تازه ای را در اختیار جامعه آموزشی قرار می دهد و با

این کار منجر به پیش برد دانش در عرصه آموزش می گردد

مشارکت عضو هیأت علمی در رسالت آموزشی دانشگاه یا مؤسسه آموزش عالی

کمیت
فعالیت آموزشی
کیفیت
فعالیت آموزشی

تعامل عضو هیأت علمی با جامعه آموزشی
این جامعه ممکن است به صورت جغرافیایی یا بر اساس تخصص و گروه آموزشی تعریف شود

آموزش مبتنی بر دانش
فعالیت عضو هیأت علمی با آگاهی از دانش و منابع موجود در حوزه آموزش پزشکی صورت گرفته است.

کمیت
فعالیت آموزشی آگاهانه
کیفیت
فعالیت آموزشی

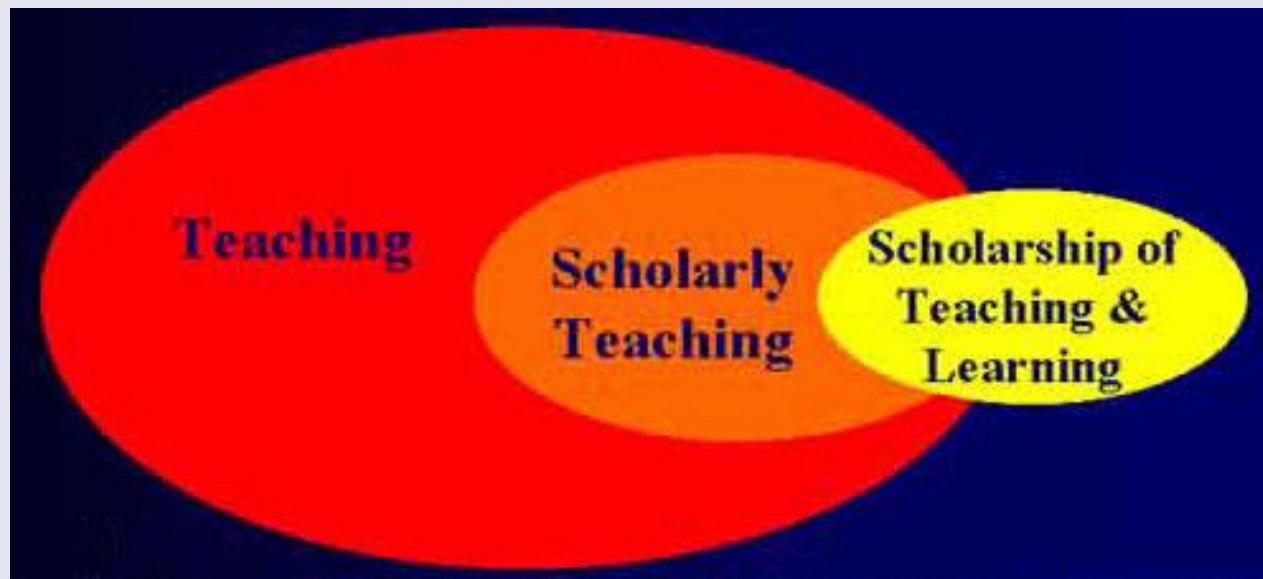

دانش پژوهی آموزشی
فعالیت صورت گرفته به جامعه آموزشی کمک می کند تا دانش موجود در این زمینه را پیش ببرد

کمیت
فعالیت آموزشی به گونه ای در اختیار دیگران قرار گرفته است که بتوانند از آن استفاده کنند
کیفیت
فعالیت آموزشی توسط دیگران مورد نقد و بررسی قرار گرفته است.

مستندسازی فعالیت های دانش پژوهی

Q²Engage

مستندسازی فعالیت های دانش پژوهی

■ Evidence of excellence:

- *Quantity*: types and frequencies of education activities and roles
- *Quality*: effectiveness and excellence in the activity, using comparative measures

■ Evidence of engagement with the education community

- Scholarly approach
- Educational scholarship

مستندسازی فعالیت های دانش پژوهی

حیطه	کمیت	کیفیت	تعامل با جامعه آموزشی	
	برای هر فعالیت باید مدارک مربوط ارائه شود		استفاده از دانش موجود در کار خود	مشارکت در حوزه مربوط با اطلاع رسانی به دیگران
تدریس	• وظایف آموزشی • چه مدت (طول و فرکانس) • کجا (چه دوره هایی) • شکل ارائه • تعداد و سطح دانشجویان		• چگونه در رویکرد آموزشی خود از منابع موجود بهره گرفته است. • تاثیر بحث همکاران بر عملکرد بعدی فرد	• فهرست تمرینات آموزشی تعاملی پذیرفته شده در منابع دارای فرایند داوری • فهرست دعوت هایی که از فرد شده تا تجربیات خود در زمینه رویکرد تدریسی را در همایش های ناحیه ای، کشوری و بین المللی ارائه کند
برنامه ریزی آموزشی	• نقش و مشارکت در برنامه ریزی آموزشی • توصیف اهداف، مخاطبان مورد		• واکنش های فراگیران و نمراتی که به برنامه داده اند • تاثیر روی یادگیری (امتحانات دوره،	• استفاده از گزارشات و استانداردهای محلی، ملی و بین المللی در تدوین اهداف • گزارش ارزیابی های به عمل آمده توسط خبرگان محلی و/یا ملی • فهرست موسساتی که از کوریکولوم

با تشکراز

توجه شما